

Copyright:

Navigatörerna 2018
www.navigatorerna.se

Textförfattare:

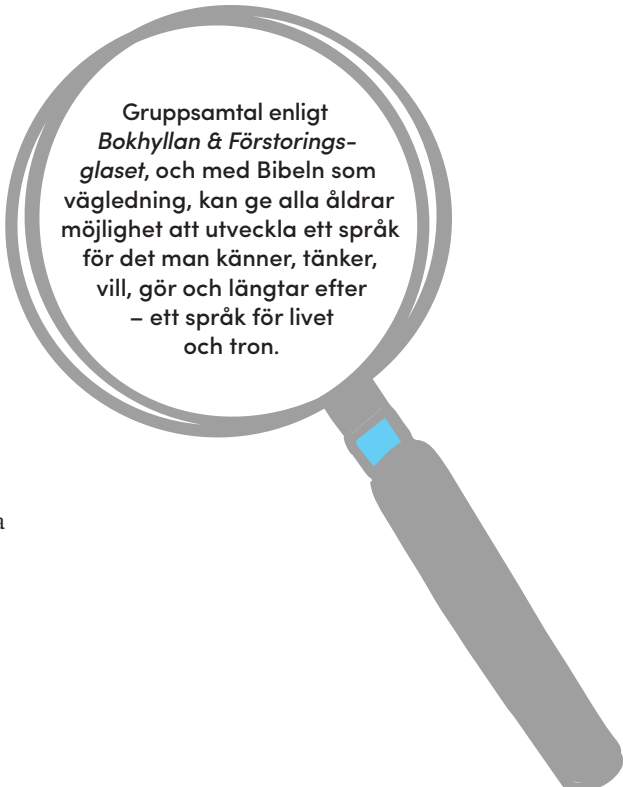
Annika Andreasson, verksamhetsledare för Navigatörerna
Berne Persliden, f d verksamhetsledare för Navigatörerna

Grafisk formgivning och illustration:

Linnea Hjelm, Equmenia 2017

Revidering/anpassning:

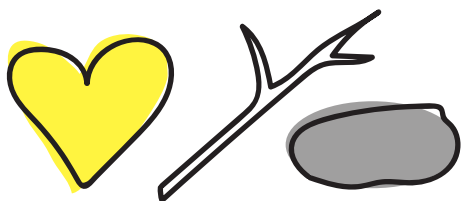
Karin Baljeu, k-art 2018

Grupsamtal enligt
*Bokhyllan & Förstorings-
glaset*, och med Bibeln som
vägledning, kan ge alla åldrar
möjlighet att utveckla ett språk
för det man känner, tänker,
vill, gör och längtar efter
– ett språk för livet
och tron.

Tips och idéer för gruppleddare

I gruppssammanhang brukar man, förutom samtalsmetod, tala om verktyg eller redskap för att underlätta samtal och gruppdynamik. Utöver det som beskrivs i ledarhandledningen för Navigatörernas samtalsmetod Bokhyllan & Förstoringsglaset ger vi här några fler tips och idéer för gruppleddare. Vissa är allmänna, andra direkt relaterade till Bokhyllan & Förstoringsglaset. Tanken är att du ska kunna se dem som hjälpverktyg, inte som något man måste använda.

Fokusföremål

För att underlätta att den som just nu talar i gruppen ska få sitt utrymme utan att bli avbruten kan man använda sig av ett fokusföremål. Föremålet kan vara exempelvis en sten, en boll, en träbit, ett textilhjärta, något som anknyter till samtalstemat eller gruppen som helhet.

Om gruppen följer samtalsmetoden Bokhyllan & Förstoringsglaset kan – under rundan i början av varje dimension, när var och en har möjlighet att berätta något – den som just då talar hålla i fokusföremålet och när den är klar lägga tillbaka föremålet i mitten av ringen man sitter i, eller skicka vidare i ringen till den som är på tur att berätta. När det gemensamma samtalet ska flöda fritt får fokusföremålet ligga på sin plats i mitten. Mot slutet används det igen i rundan kring PRAXIS.

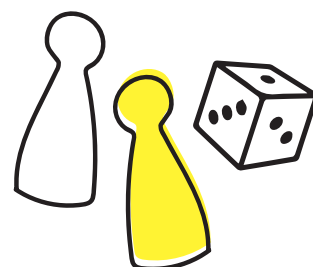
Spelregler i gruppen

Att vara tydlig med vilka spelregler och attityder man vill ska finnas i gruppen är ofta hjälpsamt. Det klargör förväntningar och ger trygghet. Spelregler kan formuleras olika beroende på deltagare och situation. Man kan gärna skapa och skriva ned förhållnings- och synsätt tillsammans, eller så kan man använda förslaget nedan som utgångspunkt och fråga om alla är överens om det. Förslaget tar delvis utgångspunkt i samtalsmetoden Bokhyllan & Förstoringsglaset.

Tycker man det känns överflödigt att benämna det regler och göra det skriftligt kan man ta det enbart muntligt. Men om man inget alls tagit upp om detta är det svårare att ta upp ämnet om gruppen skulle få problem med förhållningssättet. Det är smidigare om man kan titta tillbaka på det man gemensamt kommit överens om.

Så här tänker vi om våra gruppssamtal och hur de ska fungera:

1. Vi träffas för att utvecklas genom att vara tillsammans och vi lär oss av varandras personligheter, erfarenheter och kunskaper.
2. Vi utvecklas genom att reflektera och försöka beskriva vad vi tänker och känner.
3. Vi visar varandra respekt genom att både lyssna och själva dela med oss.
4. Vi hjälps åt att vaka över att varje livsdimension får tillräcklig plats i samtalet och att PRAXIS inte glöms bort, eftersom vi är på jakt efter utveckling och förändrade liv.
5. Tillsammans bygger vi en djupare och bredare förståelse.
6. Vi berättar inte vidare för andra när någon delat personliga saker i gruppen.

Våga vara kreativ

I samtalsmetoden Bokhyllan & Förstoringsglaset finns illustrationer som är tänkta att användas under gruppträffar och samtal. De kan skrivas ut/kopieras och läggas på ett bord eller på golvet i ringen där man sitter. Utöver det vill vi föreslå ett kreativt gruppleaderskap, oavsett om Bokhyllan & Förstoringsglaset används eller ej, och vi ger här några exempel:

- Bibelord som ska användas kan läsas ur biblar, men även skrivas ut i storstil på pappersark och läggas i mitten eller sättas på väggen, eller att varje deltagare får en egen liten bibeltext-lapp som sedan kan tas med hem.
- Använd gärna olika bibelöversättningar och faktaböcker om Bibeln. Det kan vidga upplevelsen och förståelsen av texten. Se förslag under rubriken nedan: Gå vidare – idéer till fördjupning kring grupp, lärande, växande och ledarskap.
- Bibliodrama – en metodik för att uppleva bibeltexter med mer än bara huvudet är ett spännande arbetssätt som kan ge idéer och kopplas till gruppträffar och samtal. Se vidare www.bibliodrama.se
- Filmer & sånger & musik finns i mängd – använd gärna sådant material för att relatera till dimensioner och teman. Kanske vill ni anta utmaningen att vid varje träff gemensamt fundera på och nämna en film eller en sångtext som ni tycker har med ert samtalstema att göra? Det kan vara ett påtagligt sätt att knyta ihop livet och tron, och det kan vara en tillgång för samtal där man delar sina livs- och trosfrågor med andra, som inte är med i gruppen.

Utvärdering

Behöver man verkligen hålla på med sådant i en samtalsgrupp? Nej, det är inte nödvändigt, men å andra sidan väldigt hjälpsamt och värdefullt. En utvärdering hjälper alla deltagare, inte enbart ledaren.

Genom att samtala igenom hur det fungerar i gruppen och kort benämna vilka samtalsteman man hittills tagit upp kan man få en gemensam känsla som stärker och motiverar gruppen. Det kan också klargöra om det är något som kan behöva justeras lite, exempelvis tiden man träffas, hur man kommer igång och om man avslutar den tid man sagt.

En utvärdering kan hjälpa till att hålla syfte och riktning på träffarna. Upplever gruppen att kopplingen vardagsliv och tro finns med? Känns träffarnas teman relevanta? Fungerar spelreglerna? Är klimatet tillåtande? Upptäckaranda? Är vi lika bra på att lyssna som att tala? Känner sig alla delaktiga? Det är några exempel på utvärderingsfrågor man kan samtala om i gruppen.

Man kan också göra en utvärdering lite mer kreativt, genom att deltagarna exempelvis får skriva tre ord var på ett stort pappersark, som beskriver hur de upplever träffarna och samtalen. På ett annat ark kan de få skriva om det är något de saknar eller vill ändra på. Ledaren kan också ha förbestämt hur upplevelser i gruppen är, genom till exempel olika smileys, som deltagarna får välja mellan genom att sätta ett kryss för den som stämmer med en själv.

När man ska utvärdera tillsammans i gruppen är det bra om man berättat det redan från start, att vi gör det som rutin, typ var tredje eller femte träff. Ju längre tidsperiod gruppen träffas, desto mer sällan kan utvärdering ske, exempelvis terminsvis. Viktigt är att alltid visa öppenhet för att någon kanske inte längre har behov av att vara kvar i gruppen och att det är okej att sluta. Eller kanske har de någon i sin närhet som vill komma med!?

Studieförbund kan hjälpa dig – att komma igång och gå vidare

Vi människor lär och reflekterar på olika sätt. Önskar du ytterligare kreativa sätt och verktyg för att samtalet ska få ännu mer bredd och djup kan du gärna söka stöd hos Studieförbundet Bilda eller Sensus.

Du kan enkelt anmäla din samtalsgrupp som en studiecirkel och få stöd i det du behöver. Det kan handla om kurser i samtalsmetodik, utbildning för ledare, tips på olika ingångar och startpunkter för samtal, eller konkreta verktyg som gynnar öppna samtal. Du kan få stöd genom att kontakta aktuell region eller län, för Bilda se www.bilda.nu och för Sensus www.sensus.se.

Gå vidare – idéer till fördjupning kring grupp, lärande, växande och ledarskap

Mer av Navigatörerna

Gruppen som började läsa Bibeln

Detta är titeln på en bok författad av Berne Persliden (2009), medförfattare till ledarhandledningen för Bokhyllan & Förstoringsglaset och tidigare verksamhetsledare för Navigatörerna.

Boken bygger på Navigatörernas samlade erfarenheter av bibelläsning, presenterad som en berättelse. Boken beskriver en grupp som börjar läsa Bibeln tillsammans, lär sig av varandra och upptäcker vad Bibeln och dess budskap kan betyda i vardagen.

Bibelöversättningar

Använd gärna olika bibelöversättningar för att bredda språkliga, förståelsemässiga och inkännande perspektiv. Vi föreslår följande:

- Bibel 2000
- Svenska Folkbibeln
- The Message; på svenska och engelska

Faktaböcker om Bibeln

Om du som ledare eller gruppen som helhet vill fördjupa bibelläsningen kan en uppslagsbok vara till hjälp. Vi rekommenderar:

- Bibelhandboken (2015), Tim Dowley
- Handbok för livet (studiebibel med bibeltext från Levande Bibeln/Nya levande Bibeln)
- Libris stora handbok till Bibeln (2003), Sune Fahlgren
- Steg för steg genom Gamla testamentet (2015), Jonas Dagson

Religionspedagogik

Litteraturen som föreslås här har varit till inspiration inom Navigatörerna. Det finns naturligtvis mycket mer att finna inom religionspedagogik, men något av detta kan vara värdefullt att börja med.

- Att se är att lära (2010), Björn Wiedel, Studieförbundet Bildas religionspedagogiska skriftserie
- Educating for life (2001), Thomas H. Groome, Crossroad Publishing.
Svensk översättning: Inför resan genom livet: en vision om undervisning
- Kommer det att finnas tro? En ny vision för undervisning och växande tro (2015), Thomas H. Groome, Books on Demand (Svensk översättning Rune Larsson)
- Sharing Faith (1991), Thomas H. Groome, Wipf Stock Publishers
Svensk översättning, Rune Larsson: Livets berättelser: introduktion till Thomas H. Groomes religionspedagogik
- Texts under Negotiation (1993), Walter Brueggemann, Augsburg Fortress
- The Church As Learning Community (2002) Norma Cook Everist, Abingdon Press
- Vägens folk – en resa genom kristen tro (2012), Magnus Sternegård och Skander Kurtin, Marcus förlag